

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

Coloniae Munatianæ, 1665

XVII. De Appellationibus.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62915](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62915)

127

debet, an sit ei substitendum potius? in qua specie responsum est, quod cum ordinarius delegatus teneatur obsequi, licet sententiam non esse iustam noverit, exequi nihilominus tenebitur, cum sibi non cognitio, sed executio tantum fuerit demandata, nisi a dato iudice impetrare valeat, ut ab hoc opere ipsum liberet: nec enim debet iudicis delegati mandato violenter resistere, sed & apud eundem instare poterit, ut executionem tandiu differri pariat, donec principi rei veritas innotescat.

Si Papa scienter commisit appellationem interpositam a suo delegato dato cum clausula, appellatione remota, jurisdictionis primi delegati est suspensa, quoad executionem, h. d.

Sed quid si cum a sententia lata autoritate literarum Apostolicarum, in quibus inhibita fuerat appellatio, provocatum fuerit, & litera post appellationem ad alios iudices emanaverint, an ad mandatum posteriorum iudicum executio sententiae a prioribus delegata retardari debeat? & quidem cum Apostolicis aliis iudicibus appellationis causam ex certa sententia committit, & appellationem videtur recipere, & simul priorum iudicum revocare jurisdictionem. Vtique eo igitur sententiae suspenditur executio, donec appellationis merita plenius discussa fuerint.

Postulatio restitutionis in integrum differri executionem, h. d.

Dantur & casus alii, in quibus licet sententia in rem transierit iudicatum, differenda nihilominus erit executio: ut puta, si non proterandi causa in integrum restitutio petita fuerit, & alii plures.

DE APPELLATIONIBVS. TITVLVS XVII.

Quid sit appellatio, & quare inventa, h. d.

Appellandi usus praecipue iudicantium iniquitatem corrigit, & imperitiam detegit. Est autem appellatio jurisdictionis prioris iudicis per superioris invocationem legitime facta suspensio: vel, appellatio est provocatio ad maiorem iudicem, ratione gravaminis illati, vel inferendi.

Appellatio alia extrajudiciali, alia judiciali. Et de iure Canonico etiam extra iudicium appellatur, quae appellatio provocatio dicitur, h. d.

Appellationum duae sunt species. Aut enim extra iudicium appellatur, aut in iudicio. Extra iudicium appellatur, cum quis ante litis ingressum, & ab aliquo gravamine appellat, ut puta a ab electionibus, postulationibus, provisionibus, & quibuslibet extrajudicialibus actibus, ex quibus se gravatum putat. Licet enim seculares Reges & non, nisi in casibus, ante sententiam appellationem admittant: sacri tamen Canones etiam extra iudicium passim appellare permittunt: nec solent huiusmodi dici proprie appellationes, sed provocaciones.

Appellatio judiciali dividitur in duas species, h. d.

Rursus in iudicio appellatur, aut ante diffinitivam sententiam, aut postea. Antea appellatur, ut cum ab interlocutoria, vel alio gravamine provocatur. Postea, ut cum ab ipsa diffinitiva sententia appellatur.

Appellans ab interlocutoria, debet in scriptis appellare, & intra triginta dies Apostolos petere, & exhibere contentas causam appellationis, alias causa censetur deserta, h. d.

Multum autem interest, ab interlocutoria quis provocet, vel alio gravamine, an a diffinitiva: nam g primo casu, & causam appellationis in scriptis assignare, & a iudice infra triginta dies instanter petere debet literas dimisorias, & eidem intra dictum temporis spa-

cium debent ab eodem iudice exhiberi, contentes & appellationis causam, & cur appellatio non sit admissa, vel si appellationi forsitan ex superioris reverentia sit delatum. Alioquin, si eos intra idem tempus appellans petere praetermittat, appellationi suae renunciasse putabitur, etiam si vadat, aut mittat ad appellationem huiusmodi proseguendam.

Petit tres casus, in quibus ob non petitis Apostoli causa infertur, h. d.

Idem juris est, si iudex, a quo appellatur, certum terminum appellanti ad recipiendos Apostolos assignaverit, & appellans in assignato sibi termino non compareat, nec eos sibi tradi petat: idem & si iudex appellanti responderit intra juris terminum se daturum, nec intra dictum spacium congruo loco & tempore instanter & expressis literis uno contextu petierit, vel sibi oblatos appellata recipere recusataverit.

Tacitis & expressis eadem est virtus, h. d.

Quod si iudex, e in termino per eum praefixo impetenti non dederit, aut si dum petentur, vel intra juris terminum, vel nullo certo termino praefixo, se daturum asseruerit, post ea per appellantem congruo loco & tempore, saepius & instanter, unico etiam contextu requisitus eos exhibere non curaverit, perinde propria appellationem proseguat appellans poterit, ac si ea expressis fuissent Apostoli denegati. Alia quoque agenda sunt, prout ex tenore tam Innocentianae, d, quam aliorum constitutionum luculenter apparet.

In appellatione a diffinitiva non est necessaria causa petita, h. d.

In appellationibus autem, e a sententia diffinitiva interponendis nec causam reddere tenetur appellans, nec etiam supra dicta diligens observatio per omnia sibi locum vendicat.

In appellatione ab interlocutoria debet talis causa allegari, quae si esset vera, repararetur legitima, h. d.

Cum autem ex probabili causa ab interlocutoria quis duxerit appellandum, talem tenetur proponere, quae si probata fuisset, deberet legitima reputari, de quo postea superior cognosceret: nec enim sufficit appellanti probare, quod ex causa huiusmodi appellavit, si eam non doceat esse veram, nisi hoc se offerens probaturum non fuisset admittitur.

Is qui minus rationabiliter appellavit, condemnatur in expensis ad inferiorem iudicem remittitur, nec potest per alium casum proseguere, quam expressis, h. d.

Quod si iudex minus probabiliter appellatum esse compererit, appellantem ad inferiorem iudicem remittet, & in expensis alteri parti condemnabit, alioquin ipse procedet, nec licet appellanti alias causas prosequi, quam quas in appellatione sua nominatim expresserit.

Si dicitur ex iniusta causa appellatum, iudex ad quem, movetur non potest, nisi prius recepta appellante, ut probat, incipiat cognoscere de causa veritate, h. d.

Quod si obijciatur, non ea legitima causa ante sententiam appellationem interpositam, & propterea non admittendam esse, nisi prius appellatione recepta, velut emissa ex causa probabili, iudex superior cognoscere incipiat, ne procedat, inferiori prohibere non poterit.

Cessante causa cessat effectus, h. d.

Sed & si iudex sano usus consilio: ab eius executione desisterit, quod comminando, vel interloquendo in gravamen partis protulit, non obstante, quod ab huiusmodi comminatione, vel interlocutione pro-

a. C. si quando ext. de off. del. b. C. suscitata. ext. de in integ. restit. c. Can. cum sit. & si vero. ext. eod. d. C. concerrationi. eod. de an. e. Can. super eo. Clem. secundo. ext. eod. f. d. cap. cum sit. ext. eod. g. C. i. eod. tit. in 6. b. Clem. 2. eod. tit. in princ. c. Clem. 2. h. fin. eod. tit. d. C. eod. tit. in 6. e. C. i. vers. u. qui. ubi gloss. ad tit. in 6. f. Canterpostia. in princ. ext. eod. g. C. cum appellatio. eod. tit. in 6. h. C. Romana. 4. quid si obijciatur. eod. tit. in 6. i. C. cum cessante. ext. eod. tit. in 6. catum

caum fuerit, ne processus negotii frivolis occasionib. retardetur, in causis cognitione liberè procedere poterit.

Iudex à quo compellere non potest appellansem à gravamine ipsius revocationem probare, licet citare possit ad ipsius revocationem audiendam, qua facta in causa procedere poterit, ejus contumacia non obstante, ac si nunquam appellasset. h. d.

Sed à videamus, an jus dicenti obtemperare tenearis, à quo propter gravamen, quod tibi illatum asseris, appellaveris, si tibi is ad docendum de gravamine, & si de ipso liquerit, ad ejusdem revocationem audiendam terminum præfixerit: & sanè cum id ipsum à iudice perspicendum sit, nec coram eo de gravamine docere, nec etiam tanquam coram iudice (cum per appellationem ejus suspensa sit jurisdictio) comparere teneberis. Quod si tantum, ut revocationem audias, te vocandum duxerit, licet non compares, ipse tamen in termino gravamen revocaverit, perinde in causa procedere poterit, ac si appellatio nunquam fuisset interposita.

Potes appellansem ab interlocutoria panitere, & facere ut prior iudex cognoscat: sed appellatio sunt reficienda expensa, quas si fecerit eo appellansem. h. d.

Ac veluti in potestate iudicis gravamen revocantis positum est, non obstante appellatione causam resumere: sic contra, si is, qui vocem appellationis emisit, b, cuius adhuc nemini est demandata cognitio, petierit, tum ad iudicem, à quo provocavit, rursus causa remittatur, id est alterius partis contradictione minime obstante indulgendum erit. Sed hoc ita, ut in legitimis expensis adversario, quas eum propter hoc fecisse constiterit, condempnetur.

Tant quam plures casus, in quibus appellations non est deferendum. h. d.

Non omnis ergo appellatio indistinctè recipienda erit: nam si ve adeo sit vaga, & generalis, ut incertitudinem afferat, si ve quod omisso medio sit interposita, à parte opponatur, causa non devolvitur. Idem juris est, si super notorio crimine, vel de quo quis in iure confessus fuit, provocetur: nec enim ad defensionem iniquitatis, sed ad præsidium innocentie est appellationis remedium institutum.

Regulariter non appellat à correctione sui prælati. Nec à iudice seculari sed Apostolice, nisi subditio appellatur ad Papam. Et quis non desit legitime appellationi puniatur. h. d.

Et idè nec regulares, cum pro aliquo excessu corrigendi fuerint, contra regularem prælati sui, vel capituli disciplinam appellabunt, sed quod sibi pro salute iungitur, humiliter suscipient: sed nec tunc appellationi deferendum erit, cum à seculari iudice, qui temporali sedis Apostolicæ jurisdictioni non subicitur, ad Apostolicam appellatum fuerit: & aliis quibusdam casibus. Alioqui is, qui legitime appellationi etiam de minima causa interposita non detulit, Canonice poenis coercendus erit.

Appellans ab ordinario potest coram eodem super alia causa conveniri. h. d.

Licet autem provocatione Canonice à partibus interfecta, iudicis, à quo appellatum fuit, officium in illa quidem causa penitus conquietat, si d tamen is, qui ab ordinario appellavit, super alia causa coram eodem conveniatur, præsertim pro gravi & manifesto crimine appellationis obtentu, quo minus Canonice censura puniatur, effugere non potest.

Innovata per iudicem post diffinitivam sententiam, à qua appellatum fuit, revocantur statim per iudicem Apostolicum, etiamsi ante appellationem fuerint innovata. h. d.

Nec postea ergo à diffinitiva sententia appellatione, non solum post eam innovata e debent per iudicem

a C. si à iudice. eo. tit. in 6. b Ca. interposita. §. ille. ext. eod. tit. c. C. si duob. §. si. extr. eo. tit. d. Can. ad hoc. ext. eo. §. c. præsertim. d. primo. eo. tit. e. C. non solum. eo. tit. in 6.

appellationis penitus & ante omnia revocari: (exceptis tamen casibus, in quibus iura post sententiam prohibent appellare) sed etiam ea omnia, quæ medio tempore inter sententiam, & appellationem contigerit innovari, perinde ac si post appellationem innovata fuissent.

Attentata post appellationem diffinitivam non revocantur, nisi primò de veritate constiterit, vel nisi post inhibitionem debito modo factam attentata fuerint. h. d.

Illa a verò, quæ post appellationem interpositam ante diffinitivam sententiam innovantur, donec appellationis causam veram esse constiterit, revocari non debent, nisi iudex appellationis, postquam sibi constiterit, per appellationem emissam ex causa probabili fore ad se negotium devolutum, inhibeat Canonice iudici, à quo appellatum fuit, ne procedat: tunc enim, quidquid post inhibitionem huiusmodi fuerit innovatum, est per appellationis iudicem ante omnia in statum pristinum reducendum, licet eandem causam non esse veram contingat.

Non refert, quid ex æquopollentibus fiat, & facta plus operantur, quam verba. h. d.

Appellasse autem dicitur non solum is, qui vocem appellationis emisit, sed etiam qui aliquo indubitato facto provocandi propositum declaraverit. Vnde rescriptum b est, eum, in quem post iter ad sedem Apostolicam arreptum excommunicationis sententia ab ordinario promulgata fuerit, excommunicationis vinculo non teneri, quasi appellatione pendente lata fuerit: cum plus sit factum, quam verbo provocare. Idem & in eo responsum est c, qui licet ex simplicitate fortè verbum appellationis non expresserit, se tamen & Ecclesiam suam, cum molestaretur, Romani Pontificis protectioni subicit.

Iustus metus excusat adeò, quod non appellans habetur pro appellante, si fuerit protestatus, & causas appellationis expresserit. h. d.

Is quoque d, quem quò minus appellaret, iustus metus impedit, ad appellationis beneficium convolvatur reputabitur, dum modò infra tempus, quo licetè provocatur coram iudice, à quo appellasse vellet, vel si ipsius copiam habere nequiverit, coram probatis viris contestatione super hoc proposita causas appellationis expresserit.

Sufficit appellare coram majori parte iudicum. Et omnium actuum intimatio parti appellatae est facienda. h. d.

Quòd e si à pluribus iudicibus appellandum fuerit, quia non semper facile eorum præsentia simul haberi possit, coram majori parte ipsorum appellare, & Apostolos separatim petere licebit, valebitque hæc appellatio perinde, atque si coram omnibus interposita fuisset: omnium tamen subsecutorum appellatio ignorantiam intimatio legitime facienda erit.

Si unus ex pluribus appeller, & obtineat in causa appellationis, prodest victoria consortibus, si sit idem negotium, & causa. h. d.

Idem ex contrario f, si plures sententia condemnati fuerint, & unus solus ad appellationis beneficium convolvaverit, istius victoria cæteris quoque suffragabitur, si communi iure juventur, idemque negotium & eadem causa defensionis existat.

Si per rescriptum committantur plures articuli connexi, & in uno removeatur appellatio, intelligitur remota etiam in aliis. h. d.

Tam dubitari poterit, si ex pluribus g articulis unis precibus comprehensis in uno tantum contingat appellationem veteri, utrum appellatio teneat, si super aliis provocatum fuerit: & cum delegatis hæc sit intentio,

a D. e. non solum. §. illa. eo. tit. in 6. b C. dilecti filii el. secundo. ext. eod. tit. c. Cad. audientiam. ext. eod. tit. d. C. fin. extr. eod. e. Clem. 1. eod. tit. f. Cap. pen. extr. eod. tit. g. C. secundo requisit. ext. eod. tit.

ut de omnibus articulis, qui in precibus ponuntur, iustitia suum consequatur effectum, in omnibus appellatio interdita intelligitur. Vnde nihil intererit, utrum appellatio inhibeat in primo, an in secundo: in medio, an in fine. Sed hoc ita intelligi oportet, si capitula connexa fuerint: ceterum a quoties clausula, per quam appellationis remedium tollitur, in medio literarum ponitur, si sunt plura negotia se minimè contingentia, tantum præmissa complectitur, nisi forte & in fine literarum prædicta clausula iteretur.

Appellari potest, si locus non tutus partibus assignatur, vel sententia contineat manifestam iniquitatem, etiam si sit rescriptum appellatione remota. b. d.

Interdum etiam non obstante prohibitione appellari poterit, ut decretum est in *b. eo*, qui per delegatos iudices in iudicium ad locum non tutum vocatus fuerit: nisi enim locum idoneum iudices assignent, non erit propterea appellationis remedium interclusum, quod appellatione remota procedi debere mandatum fuerit. Idem etiam obrinet, cum sententia fertur iniqua: licet enim causa appellatione remota commissa fuerit, sententia tamen stari non debet, si iniquitatem contineat manifestam.

Lappo anno, & ex causa biennio appellatio est deferta. b. d.

Illud tam iudiciali appellationi, quam ei, quæ extra iudicium interponitur, commune est, quod e huiusmodi appellatibus annus, & ex iusta causa biennium à die appellationis interpositæ indulgetur: quo temporis spacio & prosequi, & finire appellationis causam compellendi erunt: alioqui si per negligentiam appellantis hoc temporis spaciū fluxerit, adeo causa deferta censetur, ut etiam si appellans ipse cum appellato, aut appellatus etiam per se, & principaliter prosequatur, non propterea minus in rem iudicatam censetur transisse sententia à qua fuerit appellatum.

Toni casus, quibus tempus ad prosequendum non currit. b. d.

Quandiu tamen per compromissum, vel aliàs de partium expresso consensu differitur prosecutio, tempus ad prosequendam appellationem ab homine, vel à iure præfixum minimè currit appellanti, nisi forte iudex ex dilatione periculum imminere videns, in illa procedi præciperet.

Tempus datum à iure ad prosequendam appellationem, potest breviori per iudicem ex causa. b. d.

Et licet anni, vel biennii spaciū appellantis indulgetur, poterit tamen iudex à quo, secundum locorum distantiam, personarumque & negotii qualitatem brevius tempus moderari, intra quod si is, qui appellavit, causam appellationis non fuerit prosecutus, tenebit sententia. Coget ergo iudex partes appellatione non admittit, ut vel appellationem interpositam prosequantur, vel eorum eo iuris pareant acquirit.

Quando periculum est in mora, debet iudex breviori terminum prosequenda appellationis. b. d.

Superior quoque iudex si ex dilatione viderit imminere periculum, potest & debet neutro appellationem prosequente, ut periculum evitetur, occurrere: puta si à sententia lata super confirmatione alicujus electi provocatum fuerit, & utraque pars velit etiam ad annum appellationis prosecutionem differre, potest utique, imò debet is, ad quem appellatum fuit, providè terminum moderari, ne diu gregi dominico cura pastoris desit.

Interdum ad prosequendam appellationem datur plus, quam biennium. b. d.

a C. inquisitionis tua. ext. cod. ti. b Ca. ex part. tua. el. primo. ext. cod. ti. c Ca. cum si Romana. ext. eo. ti. can. & qui. 2. quast. 6. * Clem. pen. de appellat. d Clem. quamdiu. eod. ti. e Can. cum si Romana. ext. eod. ti. f Ca. ad hac. el. 3. ext. cod. g C. oblati. 9. superior. ext. eod.

Accidit tamen aliquando, ut non per annum, vel biennium, sed etiam ulterius causam appellationis alicui prosequi concedatur, ut puta si quem per impotentiam a prosecutione omisisse constiterit, vel cum iudice ex proprio officio super causa electionis etiam lapso biennio cognoscere conceditur.

Parti potest sibi terminum prosequenda appellationis breviori, non prorogare. b. d.

Parti quoque interdum sibi prosequenda appellationis terminum præfigit. Sed cum hoc gratia litium citius expediendarum indultum fuerit, juris terminus à parte præveniri, non prorogari poterit, sicut nec in una causa tertio provocari licebit.

Confirmatio in forma communi non præiudicat appellatori, ne laudum invalidum rborat, aut processum impedit, sed obvia si per re ab aliquo pacifice possessa. facti ut qui non possit convenire absq. mandato sedis Apostolicæ. b. d.

Offremò sciendum est, quod si sententiam appellatione suspensam, antequam ipsius appellationis causa commissa fuerit, vel laudum contra iuris, vel compromissi formam latum Apostolico recepto in forma communi confirmari obtentum fuerit, talis confirmatio nec appellationi præiudicium afferet, nec invalidum laudum ullo firmitatis robore muniet. Nam etiam si ante latam sententiam litigiosæ rei confirmationem ab Apostolica sede quis impetraverit, non propterea minus de causa poterit iudex cognoscere, & eam sine debito terminare. Quamquam si rem pacificè quis possiderit, cum inde confirmatio obtinuit, non erit licitum iudici de questione postmodum exorta absq. mandato sedis Apostolicæ decernere: nisi certum sit, quod per falsi suggestionem fuerit elicit.

DE RESTITVTIONE IN INTEGRUM. TITVLVS XVIII.

Minor & Ecclesia restituantur adversus simulationem, etiam à sede Apostolica latam. b. d.

Ab hac autem iis, qui appellationis remedio destituti sunt, auxilio restitutionis in integrum succurritur, sed nec omnibus, nec semper, nec ob omnibus. Minor igitur & Ecclesia b, si se prolatione sententiæ graviter læsos conquerantur, & appellandi temporis iam fluxerint, restitutionem in integrum impetrare poterunt. Quod quidem adeo obtinet, ut etiam si ab Apostolico e sententia lata fuerit, non propterea magis in integrum restitutionis petitio impediatur. Nec enim negatur d, Romanæ sedis sententiam in melius posse commutari, cum aut surreptum aliquid fuerit, aut ipsa pro consideratione astatum, & temporum, seu gravium necessitatum aliquid ordinavit.

Restituitur Ecclesia adversus quàmvis lesionem, etiam adversus aliam Ecclesiam. b. d.

Ed si non sententia, sed vel contractu e, vel consensio. ne f, vel probationis omissione, vel temporis fluxu g Ecclesia læsa fuerit, restitutio indulgenda erit: nec solum contra privatos homines, sed etiam adversus aliam Ecclesiam. h

Beneficium restitutionis in integrum non indulgetur, nisi intra quatuor annos, si non subsit aliqua rationalis causa, ut dictum spaciū prorogetur. b. d.

Ed si sive sententia, sive contractu, vel aliter se læsam prætendat Ecclesia, & propterea se ad beneficium restitutionis in integrum admitti postulet, si quadriennii spaciū à die læsionis lapsum fuerit, amplius restituitenda non erit, nisi prævaricationis, vel manifeste

a Cap. ex ratione. ext. eo. b C. i. sa. ex litteris. c. sig. ext. cod. c Can. tum ex lit. eo. ti. ext. d d. c. tum ex lit. 8. no. v. prof. titim. e Can. i. ext. cod. f Can. 2. eo. ti. no. 6. g Clem. un. en. d. h Ca. auditu. extrava. g. eod. tit. i Can. i. eod. tit. an. 6. fraudis

